

Any XIV.

Barcelona 20 de Juny de 1901.

Balla ab molt art lo minut
qu' es lo seu ball preferit,
y ademés més de una nit
per altres balls que jo 'm sé,
té un ballador escullit.

La diputació catalana á Madrid

Com à creurer ab la eficacia de la presencia á Madrid, en las Corts espanyolas, de 'ls diputats regionalistas, la veritat, no hi crech.

Com tampoch crech en la eficacia de lo que pugui fer allí, en lo *mentidero* nacional, los dos diputats republicans. Pi y Margall, y Lerroux.

De 'n Pi y Margall ja sabém lo que pot esperar-se'n. Ve essent diputat desde la cayguda de la República ó siga desde fa un quart de sigle, y ab una conseqüència molt hermosa pero totalment infructuosa, ve sent lo mateix en cada llegistura. Aixecar-se á impugnar lo *Missatje de la corona*, combatre ab irrebatible lògica los pressupostos y *jalto el carro!*

L' *home de gel*, parla clar y diu veritat, pero 'ls demés legisladors se l' escoltan com qui sent ploure. No es culpa del conseqüent federal que las Corts siguin sordas á sos rasonaments, pero lo evident es que son sordas ab incurable sordera. Per lo tant, la presencia de 'n Pi Margall en las Corts, á pesar de sa indiscutible talla política, resulta totalment infructuosa pe 'l país que representa. No es culpa del diputat, sino del régimen; no es culpa de 'n Pi, sino de 'ls demés legisladors, pero el fet es aqueix y contra la lògica de 'ls fets no hi valen las explicacions per plaussibles que sigan.

De intent 'ns hem ocupat primer de la personalitat del capdill federal perque d' aquest, hi ha la seguritat que s' assentará al Congrés ja siga per Figueras, ó per Barcelona.

En quant als altres cinch ó sigan los quatre regionalistas y 'l que pomposament s' anomena república revolucionari, si preseacia á Madrid serà mes infructuosa encare pera 'ls interessos de Barcelona en particular y de Catalunya en general.

Un senzill rasonament ho farà comprender: la vassíssima diplomacia de 'n Moret, la refinada gramàtica parda de 'n Sagasta han posat la qüestió de las actas barceloneses á punt de carmetlo... pera ells. Las actas de Barcelona son declarades graves. Per discutir la gravetat d' aquestas actas los presunts diputats van á Madrid. Un cop allí se 'ls polsa, se 'ls examina, se 'ls mideix, se 'ls hi visuranc les intencions que portan, se 'ls hi sospesan las condicions parlamentarias, y 's forma 'l atestat de lo qu' han fet, de lo que fan y fins de lo que poden fer. Allavoras, segons lo que resulti de 'l *pesatge* las actas s' aproban ó no s' aproban, puig no en va el Gobern domina en la Comissió d' actas. Si resulta que 'ls diputats portan malas intencions, si 's té que la seva tasca puga ser adversa al sistema, no arriarán á seure en lo Congrés. Las eleccions serán anulàdas y 'ls presunts elegits se 'n tornaran á Barcelona ab la qua entre camas.

Ara, si 's veu que la oposició es de per riure, si 's prestan á componendas, si 'l Gobern té la seguritat de que 'ls diputats per Barcelona no han de interrompreli la digestió, si 's veu que son uns quants mansos més, qual oposició no ha de fer posar pedras al fetje als que remenan las cireras, allavoras la Co-

missió d' actas fallarà que las actas de Barcelona son válidas ab tots los pronunciaments favorables.

Pero allavors també, allaviors sabréu aquí, que no hi ha que esperarne gran cosa de bó de la empenta y gestió de 'ls diputats per Barcelona.

En aquest cas, en la suposició de que 'ls quatre regionalistas y 'l republicà revolucionari arribin á desempenyar lo càrrec de pares de la patria, ja serà ab la seguritat per part del Gobern de que la cosa no arriarà á majors. Serà en una paraula, un valor convingut, respecte á la eficacia de sa gestió en lo Congrés.

Si s' arriuen á plantejar los debats pertocant á la anomenada qüestió catalana, no arriarà la sanch al riu. En Robert y sos companys 's veuràn aislats, a-bominats per majorias y minorias y si molt convé insultats ab lo mot de separatistes á pesar de sus mil protestas de espanyolisme. Se 'ls hi negarà l' ayqua y 'l foix y tornarán á Barcelona ab las mans al cap.

El fogós Lerroux 's veurà probablement ab sos arranxs tribunals y ab sus tendencias ultra-radicals arrossinat per la majoria, trepitjat per tothom y qui sab si expulsat de la Cambra per alguna intemperancia de llenguatge. Allavors, si vol quedar com un home, haurà de tornar á Barcelona (si 'l deixan) y probar desde las barricadas la virtualitat de sus principis y son amor als desheretats.

Queda, donchs, demostrada plenament la infructuositat de la campanya parlamentaria ab la que tant confian los regionalistas per un cantó y 'ls elements avansats per l' altre. Aquesta campanya y alló de la *nada* entre dos plats, vindrà á ser tot hui

**

Lo principal objecte que portan los diputats regionalistas al Congrés, es la consecució del Concert Econòmic pera Catalunya.

¡Una *neula* més per afegir á la historia contemporànea tan pròdiga en l' art de las... *neulas*!

Lo Foment del Treball Nacional, la Cambra de Comers y totas las corporacions econòmiques catalanas van ilusionadas darrera del Concert Econòmic, com si aquest fos una especie de *manna* que 'os hagués de fer tirar gallina á l' olla per tot dia.

Y lo millor que pot succehirnos, es que 'l Gobern fassi 'l orni y en lloc de la *neula* de referencia, contesti ab un *turro-nó* com una casa.

Perque 'l Concert Econòmic, tal com l' admeten en projecte las corporacions econòmicas barceloninas, ó bé demostra molta ignorancia ó molta picardia.

Ségons se li proposa al Estat, s' omplirà per Catalunya lo mateix cupo contributiu que 'l promedi anual del quinqueni útim, corrent á càrrec de la regió los gastos del personal y recaudació que sempre pujaran á un 15 per cent. Ademés 's compta obtenir un sobrepuig, del qual 'l Estat tindrà dret á un 25 per cent, altre tant los gremis y 'l 50 per cent restant lo pressupost d' obras públicas de la regió. Calculant en un 10 per cent aquest sobrepuig resulta qu' ab lo 15 de recaudació y personal, la Diputació que s' encarregui del Concert Econòmic ha d' apretar els *tornillos* al contribuyent en una quarta part més ó saldará ab un deficit á càrrec de tots.

Per aquest motiu, donchs, repetim que 'ls qu' han convertit en caball de batalla lo del Concert Econòmic ó son molt pillos ó molt tontos.

O be pretenen encarregarse del Concert ab intencions pochs santas, en qual cas no 'ns convé ó be s' hi tiran de cap sense haver fet números, en qual cas tots pagariam los plats trencats, lo que no 'ns convé tampoch.

Lo evident es que si 'l Gobern concedeix lo Con-

cert Econòmic en las condicions solicitadas (que probablement serà estirant la corda més encara) no hi surtirém guanyant rès y en cambi podém perdre-hi molt.

¡Y 'l regionalisme que patrocina 'l Concert, hi perdrà més encara!

RAMON BERENGUER.

GRANS PENSAMENTS

La historia de las Restauracions es també la de las grans ingratituds.

L'amor naix dels obstacles.

SANDEAU.

L'amor es l'únic tresor que no pot robarnos la enveja dels homens.

Las ànimes puras ignoran lo llenguatje mut del amor.

ISAACS.

MISSIVA

que va endressada
al simpàtic *Panallets*;
botiguer d'anomenada
en los balls de *patacada*,
pe 'ls seus ditxos y 'ls seus fets

IS alve, gran *Panallets*!

Permet que 't diga
que soch capás de tot.

Fins de fer via

á la llampant botiga
hont desenrotllas ta filosofia,
y dirten quatre, que no 't xoquin gayre!
¿Qué 't ha passat?... ¡Esplicat!... ¿Quin mal ayre
't ha passat prop dol nas, que tant l'arrufas?
Es que á mi no m' espantas,
y ja que al véurem, bufas
y á las tevas... *dallonsas* las hi cantas
romansos vells, que á sobre meu carrégas
pe 'l gust de ferme mál, ves ab oyndado,
que si acás ensopegas,
simpàtic *Panallets*, potser no 't valgui
ni l'oli de *bellofas*,
y tú y las tovas balladoras totas
hagnén de pendre 'l *Rábano yodado*
ó 'l *cerat ximple*, que tréu blaus, vos calgui...

¡Adi's *Waikiki*!... ¿Que potsé 't figurás
que soch una d'aquellas criaturas

que 'ls basta dils 'hi gloria y fé uns quans gestos
copiats dels actors del «Eldorado»
fent lo *xulopo* de guardarropia,
perque dant tots los trámits com á llestos
tot seguit 't contestin «vida mia»

y «*Panallets amado*».

y la sanch seva se 'ls remogui tota?...

Cá, home, cá!... Pero que badas?...

Ni 't mereixes tant sols que 't dongui *pota*
quan tot fent lo *Don Juan* vens á buscarme
per ballar un vals ó un' altre *mèlodía*
y fé patí á los raspas que, xaladas
per tú (pobretas!) no poden compéndre
que jo soch molt capás de passejarme
de 'n *Panallets*... y una pastisseria,

si 'm volen portá á vendre!

¡Mira quin nas que tinch!... ¡No te 'n desfassis!...

¡Vaja... *alante* y bon vent!... ¡No 'm fassis riurer!...

Si a tú, per més que dignis y que fassis,

ja 't tinch classificat.. ja 't vaig inscriurer,

y ets lo primé á la llista,

entre 'ls *corridos*... «correguts» del mapa,

perque tú, corras tant que 't perts de vista,

y ni ab unes ulleras se 't atrapal...

¡Adiós, tú!... ¡Aixúgat!... ¡Mira que se 't vessa!..

¡No 'm serveixes tú á mi, qu' ets massa pessa ..
de dos, perque 'm resultin tas etxuras!

Terror de raspas!... ¡Fuig!... ¡*Pansil florido*!

Inocente pardal caygut del nido!...

¡No parlis més de mi, que si m' apuras,

tú que per fer igual que fan los homes
t' en vas á dormir tart, y gastas bromas
contant mil aventuras

que has somniat no més, potsé algún dia

la graciosa maneta ab que recullo

la *cola* del vestit perque tú miris

los baixos de la meva arquitectura,

sense filosofia,

y ab la mateixa sal ab que remullo

las carbassas que 't dono, á la figura,

ó la fatxada, tria, te la posi,

perque de ferho així 'm dongui la gana;

fente sabé que aixís que m' ho proposi,

no 'm detindrà la teva mitja-cana,

ni tots los gestos de *barbián* qu' admirant

los amichs del café, que, si bé 's miran.

valen molt més que tú, qu' ells no s' alaban

y no son guapos; y hasta un dels que menos

donan que fé als serenos,

es un home d'aquells que á mi m' enfaban

perque té *roba negra*, y á la *quenta*,

es un *còban* d'empenta

qu' admet molt pocas bromas

quant de *senyors* parla entremitj d'homes!

Per ell, si qu' es possible

que si per cas no 'm vol, 'm desconsoli!

Pero per tú, ¡vaja, home!.. Es impossible

que ab tot lo teu, ni un sol minut m' encantis,

qu' ets més inofensiu que un banch-de-cantis,

y més insipit que las cols sense oli!! ..

LLUISETA DEL CASTELL

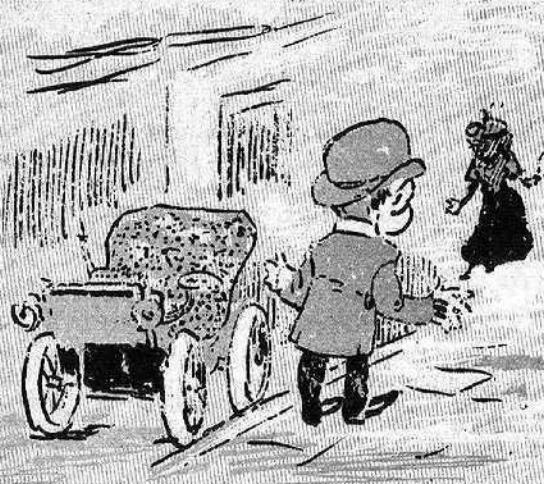
ANTES NO TE GASES...

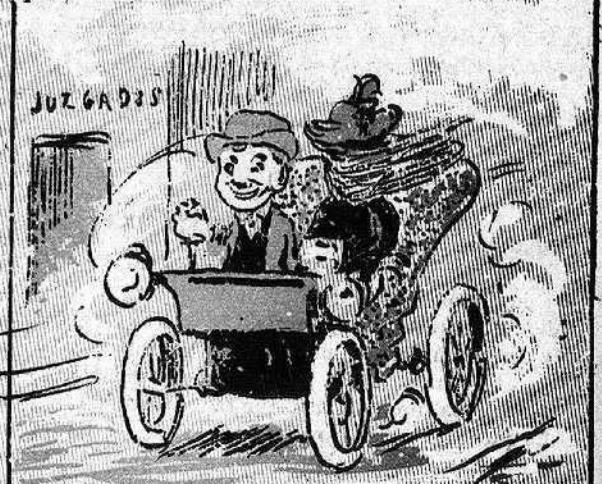
Estich decidit á dar el cop. Li escrich a l' Assumpció lo següent: «Si m' estimas com jo á tú, t' espero al punt de las sis ab l' automóvil y 'ns casem á gran velocitat. Teu, Enrich».

Y l' cas es que d' «Assumpció» se 'n diuen las dugas cosinas que viuen plegadas. L' una tendra com un colominet; l' altra, arrugada com una pansa.

L' Enrich compareix ab l' automóvil á l' hora convinguda y a poch una silueta femenina, discretament velada, s' acosta...

Y l' Enrich, plé d' ilusió, demostra als ulls de sa enamorada, sas habilitats de chauffeur.

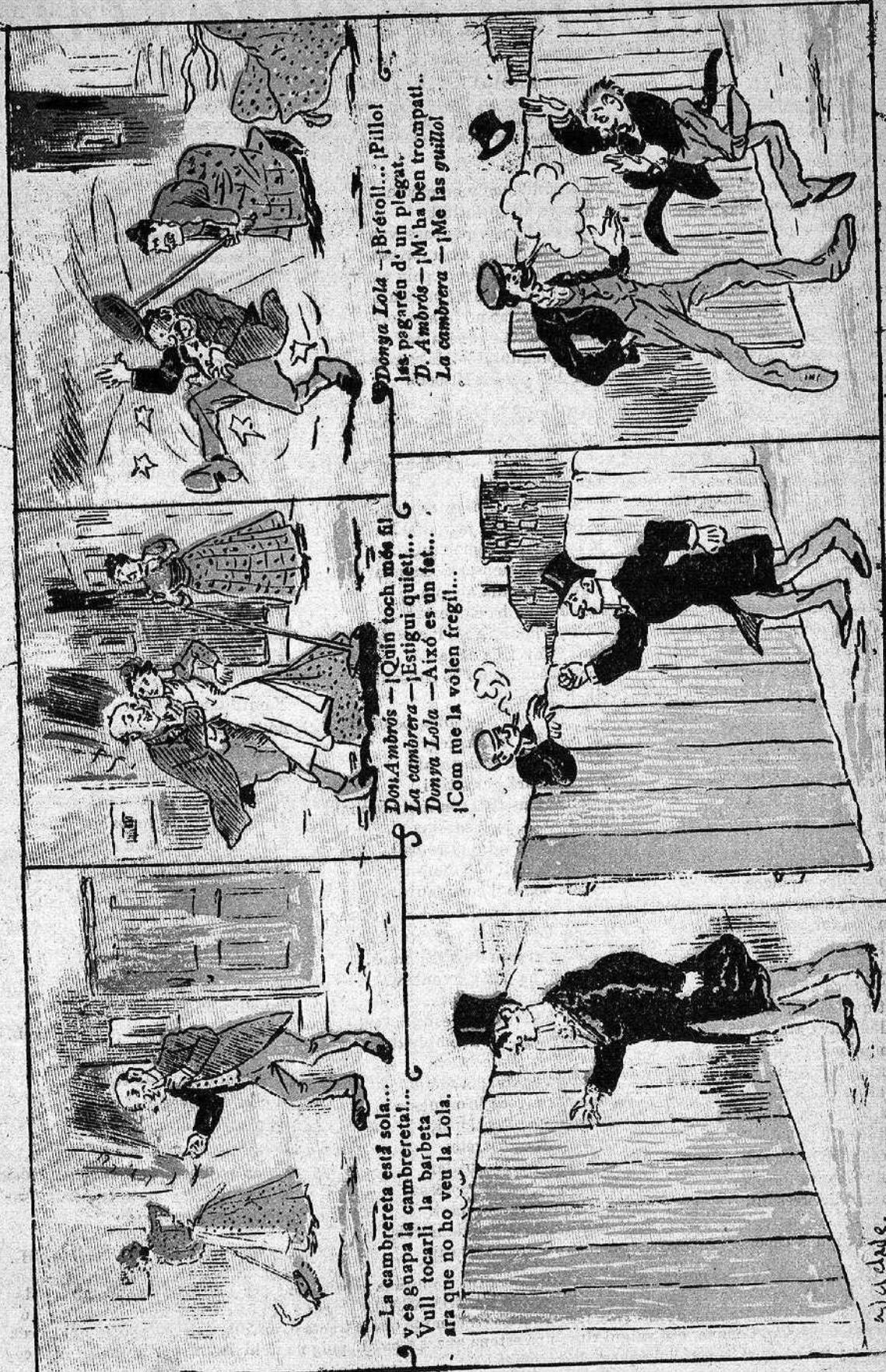

En lo juryat municipal 's crusa l' anhelat «sí» entre 'ls dos promesos.

— ¡Vina als meus brassos, volgut escópal! — ¡Horror!.. Vostè no es l' Assumpció que jo volia! Vostè es l' altra!.. — Donchs fill, perqué no posavas l' apellido... ¡Ara ja està fet!

LA TOMASA

— La cambrereta està sola...
— ves guapa la cambrereta...
— Vull tocarli la barbeta
ara que no ho veu la Lola.

Don Ambros — ¡Quin toch més si
les pegreré d'un plegat.
D. Ambros — ¡M'ha ben tronpall!
La cambraera — ¡Me las guillo!

Danya Lola — ¡Brötoll!... ¡Pillo!
— A qui dieu nano, vos?...
— Jesús, quin nano tan gros!

— Que serà aquesta fumera
que surt dels darrers?...

— Soch jo... ¿qué hi há?
— Balxa nano,

— A qui dieu nano, vos?...
— Jesús, quin nano tan gros!

VERMOUTH MATRIMONIAL⁽¹⁾

ESCENA XIII

ENRICH, entra ab senyals de cansanci y tot brut de pols: porta dominó.
Se treu la caretta al comensar á enrahonar.

— M' hi fet un bon tip d': corre; casi no puch respirar...

¡Mare de Deu, quina escena!

jes molt gran lo qu' ha passat!

¡Com que crech que 'm fan á trossos si no me 'n vaig d' aquell ball!

He surtit d' aquí de casa, dispositat á aná á passar la estoneta á allá al Cassino, lo que cada vespre faig.

Pro al surtit, veyent disfressas ab la Matilde he pensat

y *nada*, com l' *hombre es débil*

y 'l cap s' escalfa pensant,

m' he recordat d' aquells dias felissos, que vaig passar cantant duos amorosos de la Matilde al costat.

L' home, molt cops surt de casa y no sab ahont va á parar;

jo hi sortit per' ná al Cassino

çy no ho saben ahont hi anat?...

á una casa de disfressas

que hi ha al carrer de Sant Pau...

Demano un disf's, me 'l llogan, m' vesteixo y carré avall y sense pensarm'hi mica

entro al Liceu... Endavant!

Allí corro seca y meca

y busca que buscarás

una disfressa que porti

lo *dominó* tot morat.

Miro passillos y palcos,

la *plaza* y *Restaurant*

buscant sempre á la Matilde sense poguerla trobar.

Quan ja feya bona estona que m' estava allí esperant,

veyent que sols m' aburría

ja 'm disposava á marxar,

quan m'adono d' una máscara

que tenia al meu costat,

alta, garbosa, ben feta,

vestida ab *dominó* blau.

No ballava. L' he mirada

de regull y m' ha agratad;

tenia molt bonas formas,

y semblava interessant.

Jo hi pensat. Aquesta *flàvia*

busca á algú; deu esperar

á algún home y en efecte mirava ab curiositat

tots els homes que passavan tot ballant, pe 'l seu davant.

— Me sembla qu' es peix al cóve (m' hi dit entre mi)veyám:

y decidintme, m' hi acosto, y ab veu de gat escaldat

li he preguntat.— Mascareta... ¿qu' has perdut el sócio?

— Cà! m' ha respot ab veu xillona. ¡No tinch sócio!

— ¿Y donchs, qué fás tan soleta?

— Res t' importa.

— Bé, dona, bé, ja veurás. jo puch ferte companyia...

L' hi he comensat á insinuar alguna paraula ab qu'a, mes ella m' ha contestat..,

— Si parla aixis, no l' escolto; fassí 'l favor de callar.

Soch casada y no hò consento; tinch debers..

— Dona, bé está: jes casada? me 'n alegro;

Miris, també soch casat y aixó podrà garantirli

que 'ls meus fins son molt formals. Per lo tant, jo li suplico

que ballí ab mi l' altre ball, no crech ferli cap ofensa!

— Està bé, se 'l complaurá.

(Pausa.)

Jo que 'm coneix, soch un *tuno*, he fet corre un xich las mans,

y ella m' ha dat per contesta

un pessich recargolat ..

que m' ha fet veure estrellet as!

Jo allavoras, m' hi empipat.

De venjarme, desitjava

tení una ocasió ¡ah *sala!*

comensa á tocá la orquesta

un galop molt galopat,

agafo á la mascareta

comensém tots á ballar

saltant y rodant depressa

ab lleugeresa alarmant.

Li agafa un attach de nervis,

á mi rodaments de cap,

tombèm quatre ó cinc parellas, ensopeguém, y *jallá vā!*..

jella y jo, á terra de nassos ab los altres del costat!

Tothom esvalota y crida; hi ha qui demana aygua naf,

senyoretas que 's desmayan, gomosos tots espantats;

la orquesta para, y 'ls músichs tots preguntan. Qu' ha passat?

Entretant, segueix l' escàndol, disfressas per 'qui y per 'llá... per terra, camas enlayre...

y vistas... al natural.

Molta gent surt cap' á fora, entran las autoritats;

tothom crida, tots preguntan, jo veig la confusió gran

qu' allí regna, escorro 'l bulto y aquí 'm tenen tot bufant,

cansat, brut, sense caretta y... ¡ab lo rellotje parat!..

Treyeni lo rellotje. (Pausa.)

Y entretant, la pobra Emilia, no 'n sab rés jes natural!

¡Allí dormint tant tranquila!

¿Pro qui dimontri, veyá n m' haurá donat entenent

de ficarme dins del ball?

Els dich que hi estat de pega!

Si s' arriva á despertar, 'm mourá l' escàndol *hache* y ab molta raó...

¡Es estrany!

Jo las camas de la máscara

las hi vist á alguna part...

Aquellas mitjas ab mostra!..

(Rumiant.)

¡Se 'n venen tantas d' iguals!

¡Y ara qué faig? Jo tremolo.

¡Si ella 'm veyés disfressat ..

¡Es precis fé alguna cosa!

¡Vaig á tréurem 'l disfás!

(Entra á la dreta, al temps que surt en

Miquel per la mateixa porta valguenise del corintatje)

M. RIUSECH..

(1) Fragment de la joguina cómica d' aquest titul publicada recentment per nostre estimat company de Redacció. L'autor, en obsequi á sos habituals lectors de LA TOMASA, ha tingut á bé posar á la venda un reduhit nú. mero d' exemplars al infim preu de UN RALET. Tinguis en compte que 's tracta d' un llibre de 40 planas qual preu ordinari es una pesseta. Conque, qui vulgui riure una estona que 's espavili, puig no n' hi haurá per tothom. Als coresponsals y venedors se 's fará 'l desuento acostumat.

ELECTRA!

Las empresas d' anuncis la explotarán fins á arruinarla.

Es dir, li arruinarán 'l nom gastantli tot.

Perque ab la forrolla que sá son nom mágich, els mantegayres apurarán tots 'ls recursos de la inventiva comercial y mercantil pera aprofitarse 'n.

Fins á las Indias arriará sa fama, si no hi ha arriat ja.

Qu' es lo pais de més tela desde la Boqueria á la Canuda.

Los fabricants d' ayguardents desde Badalona á Valls; las tabernas modernistas de la aristocracia de brusa; las tendas de comestibles *rasposas*; los colmados que usan uns preus qu' es lo *co'mo*, ab la excusa de las primícies de las fruytas... quan tothom ja está tip de menjarne; los barretayres masculins y femenins que 'ns expendeixen 'ls rebutjos inglesos y parisiens d' última moda; los fabricants de juguets *trasplantats*; los inventors de manganillas científich-recreativas que tant abundan; etcetra, etcetra, ja tenen un nou auxiliar pera contribuir al progrés d' esas industrias ó comersos en bé de la patria que expremen y á la salut dels ideals mercantils que perseguixen á l' ombra del arbre frondós que aixopluga a tantas víctimas de sa bona fé al darrera d' una regeneració social ficticia.

¡Oh, Electra!

No solzament donará vida á las Indias sino á las Américas.

Qu' es com si diguèssim que son titol de progrés extendrá son radi d' acció desde la Canuda fins al Carrer de Sant Ana.

O sino ja 'ns ho demostrará *El Ciero* ab son desinteressat afany d' armonisar els interessos de tot-hom ab sos propis interessos.

No estranyariam que 's convoqués un concurs de cartells anunciadors ab lo tema «Electra», aplicab es á totas las manifestacions del Comers y de la Industria, tant necessitat aquell com aquesta de reclams sensacionals pera poguer fer més la *viu-viu*.

L' altre dia vareig llegir que havia sortit un nou licor (?) de cinc céntims el gotet, que dù 'l nom del epigrafe y, per curiositat, vaig aná á fe 'l xavo pera ferhi 'l *cupage* ab dit nectar de pobre, y jo 'm penso que per treure tacas aniria millor que l' alcalí y que la berzina! Tanta es sa fortalesa!

Regularment, si estém al tanto d' aqueixa invasió d' anuncis elèctrichs que 'ns amenassa, notarem que tots quants industrials plagiarien ó comerciants... industrials que explotarán lo nom mágich *Electra*, resultarán ser los primers *Pantojas* de la Plassa.

Perqué 'ls *Máximos* dintre de la comedia del comers de bona fé, no abundan.

Are comensan á ser de moda uns colls de camisa de trenta mil colors que portan la marca *Electra* y unas lliga-camas de genoll per munt ab la mateixa marca.., que fáu electrizar!

(Las lliga-camas jay! jels colls fán tres cosas!

¡Ay! Electra, que te 'n veurás de rebregada!

A tú 't passa lo que passa á totas las noyas mācas que son estimadas ab deliri: de tant que t' estiman, t' apunyegan

PEP DE LA CAMBRA.

Verbena de Sant Joan

Dedicat á ma ben aymada Vicenta V.

Anémson aymada meva, trisquém per las serraladas, y en las sombras de la nit rebrém lo bés de l' oratje; aném á alegrar 'ls cors avuy qu' es nit inspirada, y aixis lluny, c'virarém la llum de las fogueradas.

¿No escoltas dels campanars la primera batallada?... no esperis donchs ni un moment, que l' hora ja va atansantse, marxém, els dos de costat, que tu 'm farás de companya; avuy es nit de verbena, aném donchs, á disfrutarla.

Mira quina llum s' ovira al mitj d' aquella montanya, ¿no escoltas lluny á ciutat. 'ls forts crits de la quixalla? mira, qué rojench lo cel, mira quants fochs per la plana; sembla que la terra estiga tota d' estels salpicada.

Descansa en lo marge aquest, descansém ma ben aymada y aixis podrém contemplar las rojenças flamaradas...

Aixis... acóstat m' aymia, y entre 'ls meus brassos lligada júram un amor etern una, deu y mil vegadas, y al soroll d' un suau petó y repetida abrassada, juremnos amor sens treva tal com temps hâ, vas jurarme y en mitj de tanta passió lo somni vindrà ab nosaltres, y vencerá nostres cors, y adormirà nostras ànimes.

Aixis, dormint, gosarém sobre l' herba d' aquest marge, fins que vinga á despertarnos lo bés de la matinada ...

GRATACÓS.

BATIBULL

Un vividor que, quan feya *cale's*, tot se n' anava en farteneras y si convenia passaya vuyt dias sense menjar calent, deya:

— A casa no més podém morirnos d' una indigestió ó de debilitat.

* *

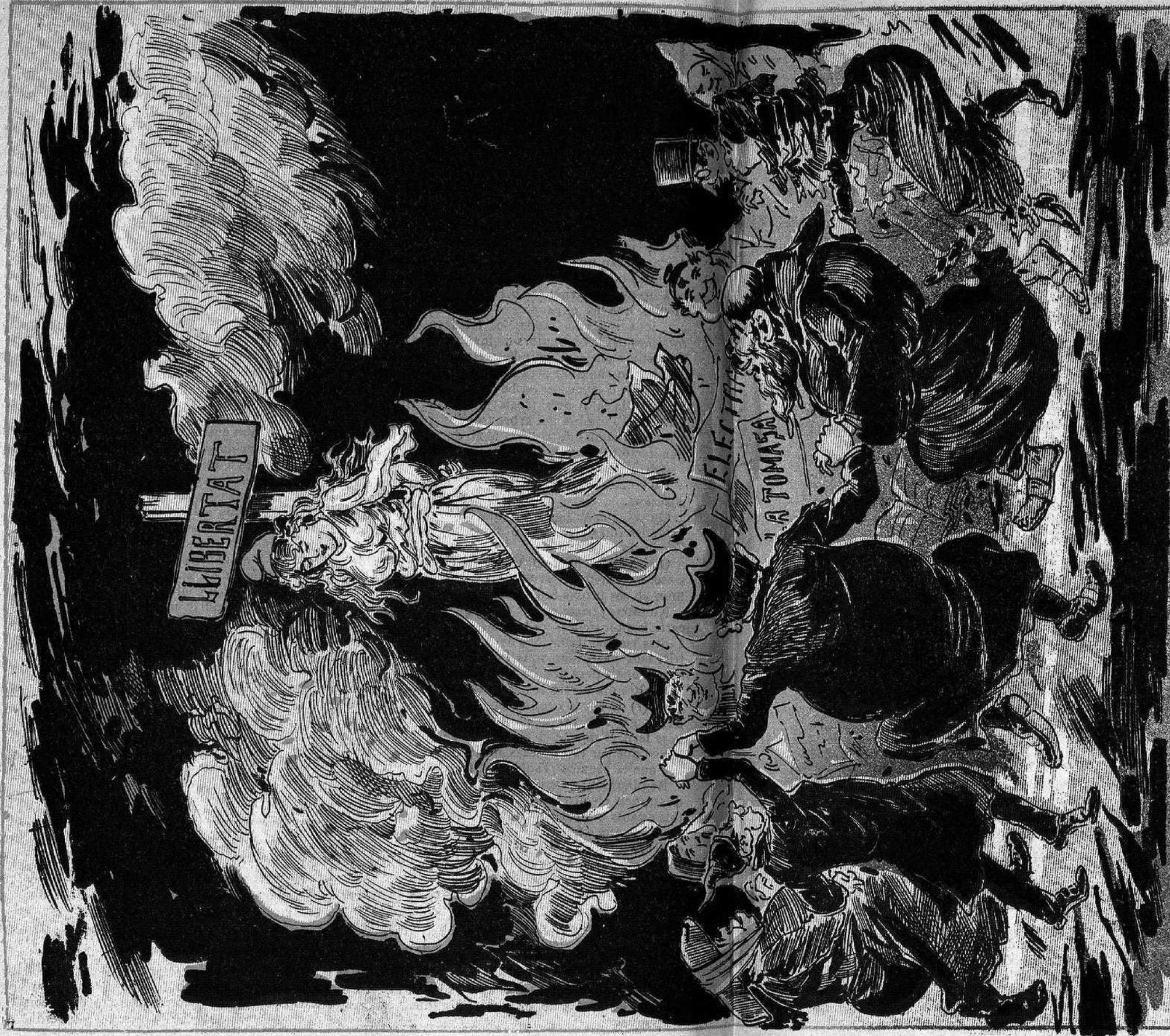
A un infelis que ab un cop de pedra varen deixarlo borni, varen durlo á la casa de socorro. Feta la primera cura, preguntá al metje si perdria l' ull.

— No tingui cuidado, va contestarli; el tinch á la mà.

LA TOMASA

LA NIT DE SANT JOAN

per J. LLOPART.

Llibera's aneu badant
que mentras badéu, [pavanas]
ells veusen ballar sardanas
si fan soch per Sant Joan.

L'últim jolero de la verbena

En Jan Vigna al quartelló

—Te cazaraz con una rubia que
te dará quinze churumbeles...

TEATROS

NOVETATS

Los Galeotes han anat representantse ab lo mateix èxit del primer dia, per lo que vaticiném que será la obra de la temporada y prompte se veurá disputada per totes las companyias dràmatics, ja que es de las notables que te la escena espanyola.

En los días anomenats de *moda*, s' han suspés las representacions de dita aplaudida obra, pera donar lloc á las de Breton de los Herreros y Blasco (Eusebio) *Un novio à pedir de boca* y *El anzuelo* respectivamnet, habent agradat d'un modo extraordinari la última de las mentadas, tant per ser una de las comedias que sempre es escoltada ab gust, com per las filigranas d' execució que hi feren tots los actors que hi prengueren part.

CATALUNYA (E' dorado)

La *súmoma* obra de Galdós *E'ectra*, sols se veu correguda en las galerías, per lo que creyém que com en Valencia y altres punts, la Empresa se veurá precisada á rebaixar los crescuts preus que regeixen y molt temém que ni aixis podrà sortir del naufragi que l' espera.

De mala roza y *Amor salvaje* (dugas obras de Echegaray,) son las que han alternat en lo cartell; tan en l' una com en l' altra s' han vist patentas las deficiencias del personal artistich de la companyia, puig per ser procedenta del teatro Espanyol de Madrid hi havia dret á esperar que seria composta de artistas notabilissims y ab molt sentiment hém rebut un desengany.

Lo publich, habent vist pe'l clá que se li donava *gat per llebra*, ni ab lo cambi d' obra ha donat son assentiment, ja que se n' ha retret del tot.

TIVOLI

A causa de no estar llistas las óbras de restauració fets en aquet teatro, ha sigut precis un aplassament, pera lo debut de la companyia, lo que tindrà lloc ayav ab la sarsuela de Lecoq, *El duquesi o*, que serà desempenyada per las Sras. Perez, Gonzalez, y Biot y los Srs. Gamero y Aristi, baix la direcció del mtre. Sr. Perez Cabrero.

GRAN-VIA

Pera dissapte s' anuncia la reinauguració de la temporada d' istiu ab la companyia hispano-americana cómic lírica-coreogràfica Gimenez, la que despues d' haber actuat en la passada Exposició de Paris, ha travallat en Nova-York, Habana y Méjich.

Pera lo dia del debut estan anunciatas las sarsuelas *Marina* y *La viejecita* adomés de lo ball *La moja y el torero*.

TIVOLI

CONCERTS D' EUTERPE

La lloredada Societat Coral *Euterpe de Clavé*, donarà lo segon concert de la temporada lo pròxim dilluns dia 24 del corrent, festivitat de S. Joan, ab un programa escullidissim, compost de dugas parts, formant en la secció coral *La verbena de S. Juan*, *Lo pom de flors* y *La maquinista* de Clavé, *La barreina* de Laporta, *La non-non dels papallons* de Rafart, *La cassa* de Gounod, y *Las flors de la Vall* de Goula, y com a pessas sinfónicas la *Fantasia elegiaca* de Porcell, la *Serenade Espagnole* de Albeniz, y *L' invitation à la valse* de Weber.

Donat l' èxit que en lo passat concert tingué lo nou mtre. Rafart, y l' acert en la elecció de las pessas esmentadas, preveyém un plé.

PALAU DE BELLAS ARTS FESTIVAL EN HONOR A VERDI

La fetxa del 16 de Juny serà de imperdurable recort pera tots los filarmònichs que conta Barcelona, ja que en tal dia tingué lloc un festival tan extraordinari que difficultat la present generació tornará a presenciarne un altre.

Sigué l' Anima principal del esmentat aconteixement, lo inteligenç emprèsari del teatre de Novetats, don Joseph Paris y l' haber confiat la direcció del mateix, al eminent mestre Goula, era esperansa fundada del brillantissim èxit que alcansá.

Posats d' acord organificador y director, lograren reunir una massa de prop de mil individuos y la grandiosa *Misa de Requiem* del inmortat Verdi qu' escrigué en l' any 1873 pera honrar la memoria del invicto Manzoni, tingué execució tan notable que no s' observá lo més petit lunar en tota ella, habent produhit algunas pessas delirant entusiasm, entre elles lo *Ingenioso* que cantá admirablemente lo tenor Sr. Palet, vejentse recisat á repetirlo; la *Lachrymosa* per la Srta. Dahlander y Sr. Riera; lo *Sanctus* per tot lo corò, que feu un efecte extraordinari; lo *Domine Jesu* y l' *Agnus Dei* en que la Srta. Grassot feu gala de sa preciosa veu y notable escola de cant y lo *Libera me* que tingué que repetir la Srta. Carrera, ab acert acompañada per lo Sr. Daniel en los orgues elèctrichs.

En la ultima part, se cantá tot lo segon quadro del segon acte de la òpera *Aida*, per la massa coral y senyoretas Carrera y Dahlander, y los Srs. Escoursell, Aragó, Riera y Oliveras, habent obtingut tan acertadissim conjunt que arrebatá al públich, tributantse una ovació colossal al mtre. Goula, qui ne feu participe á tots los artistas que l' habian ajudat. D'a ovació arribá al deliri quan dit eminent mestre coroná lo busto de Verdi que estava al centre.

De tot cor, felicitém tant al Sr. Paris com al Sr. Goula y artistas que cooperaren, per lo brillant resultat que dongué lo concert.

¿No s' podria lograr una repetició del mateix en local més aproposit y de condicions mes acústicas que l' Palau de Bellas Arts?

Molt ho celebrariam.

UN CÓMIC RETIRAT.

IDILIC (3)

Dalt d' un comellar
hi ha l' Mas de la Pleta,
tot voltat de pins,
boixos y murtreras.

Perqué un cabridet,
s' en va per la selva;
ab son capet blanich
y las potas negras,
el menut del Mas
corra al seu darrera;
no l' pot assolar,
plora y baladreja.

Si l' cabrit se pert,
pagarà la festa.
el menut del Mas...
ab un fart de llenya!

J. BALAGUER Y SOLER.

LA VERBENA DE SANT JOAN

A las dotze de la nit
s'ha aixecat ben resoluda
per observar si la fàb
es pelada ó be peluda.

—Com t' anat Margaridó la proba-
tura de 'ls ous?
—M sembla qu' aquest any me costa-
rán de pahir

Durante
1901

Eixa Eva de nou encuny,
en tan senyalada nit
vol tastar la seductora
fruya del arbre prohibit.

Ha anat de verbena al Hotel... Casanovas
Ha fet el boig de valent... Té un perdigó al
ala... Per xó, ni ella mateixa, s' explica per-
què á punta de dia se 'n torna á pata... y
ab la camisa sota 'l bras...

Campanadas

Jo no sé si vostés s' recordaran de que allá pe 'l mes de Febrer algúns elements del Ateneo Barcelonés van escriure à ne 'n Pérez Galdós felicitantlo per l' èxit d' *Electra*.

Si no s'en recordan no 'ls hi faré carrechs perque tampoch me 'n recordava jo y potser ni 'ls mateixos firmants de la carta.

Pero á n'aquests, 'ls ha tret la falta de memoria la contestació de 'n Galdós que per fi! van rebre fa alguns días ab fètixa de primer d' aquest més.

De manera que 'l Sr. Pérez Galdós s' ha pres per contes tar la friolera de tres mesos y mitj. Part de Febrer, Mars Abril y Maig.

L' home excusa la causa del retràs per ocupacions apremiant sobrevingudas després de l' estreno d' *Electra* y demana que no s' atribueixi son silenci á descortesia.

Ca, home! Molt lluny del nostre pensament. Tres mesos mesos y mitj no son rès per contestar una carta. Descortesia seria contestar á tres ó quatre anys fètixa. Pero tres mesos y mitj... si es una friolera! S' hagués tractat de reclamar uns *drets esgarriats*, don Benet no s' hi hauria pensat ni de molt, tant.

Tant mateix, en Pérez Galdós té una manera molt especial de cumplir ab los debers de l' amistat y de la cortesia.

Diu que 'l empresari del teatro Espanyol de Madrid projecta arrendar lo teatro Principal de Barcelona, ab l' intent de fer actuar alhora en abdós teatros dugas companyias dramáticas que haurán d' estrenar simultaneament las obras á Madrid y á Barcelona.

Si, vamos; com si diguessim la conquesta de Barcelona pe 'l teatro castellá, aixis com *El Liberal* la fa (?) per medi de 'ls *chicos* de la prempsa.

¿Pero es que aquets senyors s' han empenyat formalment en castellanisarnos? Allavors ja cal qu' amaneixin la bossa perque nosaltres no 'ns deixém ensarronar tan facilment.

Lo mateix *Liberal* al que li costa ja una fortuna la probatura, 'm guardará de mentir.

Aixis, donchs, ja cal que la empresa del teatro Espanyol prepare una bona píccossada, si vol donar forma á la idea.

Y si las obras que 'ns porta son del calibre de *Electra* picossada doble.

Ab l' advertència de que quan hagi deixat aquí las orellas, encare no 'ns haurém deixat conquistar.

¿Qué s' haurán cregut aquets senyors de Madrid de nosaltres?

Ha ingressat en la presó de Sabadell l' ex-jefe de policia d' aquella població per atropell á un industrial mentres desempenyava l' càrrec.

Aquest cas verdaderament nou en los analis de la policia espanyola mereix esser reproduhit perque arrivi á coneixement de tothom.

Aixó de que un jefe de policia vagi á la presó per haver-se extralimitat en sas atribucions, pot senyalarse ab pedra blanca.

Per més que una flor no fa istiu, segóns el ditxo, de tots modos convé fer ressurtir la flor quan se presenta.

Son tants los polissonts espanyols de major y menor categoria, que haurian d' acabar sos días en la presó, si hi hagués justicia!

Es més; molts d' ells que de la presó procedeixen, maydeurián haverse'n mogut.

Han mort la setmana passada dos homes, que cada hu en sa especialitat havien arribat á la categoria d' estrelles de primera magnitud en lo mon artístich y literari.

Un d' ells en Joseph Lluís Pellicer, l' altre lo discutit crítich *Clarín*. En Pellicer era un dibuixant y pintor de punta. Sa reputació era tanta y estava tant extesa que fins las ilustracions extrangeras de més renom li habien confiat treballs y comissions, com quan assistí á la guerra turco-russa comissionat per una ilustració francesa.

Com á home y com artista en Pellicer es feya estimar y per això no es d' estranyar que l' acte de son enterramiento vegés concorregudíssim y tingüés lo caracter de una veradiera manifestació de dol.

LA TOMASA qu' estigué representada degudament en lo finebre acte, s' associa al sentiment general qu' ha produbit la mort del inimitable dibuixant.

En *Clarín* era una intel·ligència de primer ordre que com a filosof, critich, novelista, dramaturch y jurisconsult valia moltíssim, lo que no impedi que fos discutit y fins atacat per la virulència de llenguatje que imprimia á sos célebres *Paliques*.

Descansin en pau los dos ilustres finats.

A Steberk poble de Bèlgica va descubrirse l' altre dia los cos d' una dona fet á trossos.

Lo seu home va manifestar qu' havia partit d' aquella conformitat lo cadavre de la seva costella, pera fer conservas.

Aixó es; y anaro entatxonant dintre de *latas* y exportarlo al extranger com si fos cap de jabali trufat.

¿Quina tranquilitat tenen certs homes! lo qu' es aquest, si no estava belga (cosa natural sent belga denacionalitat) hi ha que convenir en que té 'l fetje molt desarrollat.

Una especie de *foie gras*, perque 'ls seus fills, quan se mori l' exportin també en lata de conservas.

Un subjecte que va anar á cobrar l' altre dia una factura al carrer de Borrell, sols pogué treure del seu deutor un rengle de bofetades y cossas que van deixarlo com nou. Ademés li va trencar una partida de ampolletas de perfumeria.

Aquest expeditiu sistema d' ajustar comptes, es molt productiu perque esto via un remat de pessetas al deutor ademés de proporcionarli 'l gust d' atipar de *galetes a la anglesa*... Pero 'ns guardarem de recomanarlo, perque si 's inglesos se 'n enteravan, 's presentarian á casa de 's clients ab bastons, flamencs ó revolvers y allavors potser resultaria contraproducent.

Segóns s' ha dit pe 'ls periódichs, lo comandant de la guardia municipal Sr. Vilaseca ha presentat al fi la dimisió de son càrrec.

Ja era hora. La jefatura de la guardia municipal estava vacant desde feya molt temps.

Dé desde que en los baixos de la Casa de la ciutat va instal·lar hi l' històrich *canapé*, aquell *canapé* ahont, segóns notícies, tant llargs y sabrossas bacaynas s' hi han fet petar.

Lo moble en questió y la jefatura de la guardia municipal son incompatibles; lo primer anula á la segona.

Per ara no s' diu rès de qui serà 'l successor de 'n Vilaseca en l' esmentat càrrec. S' ha tirat á volar lo nom de 'n Plantada, pero francaument no ho creyem més que una bromà de mal gènero.

Si no ho fos ni en Plantada podia arribar á més ni Barcelona á menos.

Un altre escàndol a Madrid ab quest óns artísticas. En lo concurs obert pera lo millor projecte d' estatua dedica da a Alfonso XII, ha sigut premiat un tal Grases a qui ningú coneix, quedant en cambi soldats d'a peu escultors de tanta fama com en Querol y en Benlliure. Aixó no tindria rés d' estrany, si l' projecte de 'n Grases anés millor que 'ls altres, pero sembla qu' està molt per sota d' algun d' ells y fins lo mateix Querol diu que vol portar a n' en Grases als tribunals perque sembla que l' seu projecte es copia d' un que en Querol va inventar, deixantlo luego de recó per inútil.

En cambi 's diu que 'n Grases es gran amigatxo de 'n Romero Robledo, president del tribunal dictaminador.

En resum, una porqueria més. Una porqueria més per afe gir a las mil y una de la passada Exposició de Bellas Arts. 'S veu qu' a Madrid no n' hi ha un pam de net. Ni en política ni en art, ni en lletres 's segueix may la linea recta... Sempre lo tortuós, lo injust, lo aborriable.

Lo qu' a mi m' estranya, es que encara hi hagi artistas a provincias, que vagin a Madrid per rebre disgustos y tornarne fastiguejats.

Si en Cánovas fos viu, diria que diumenje va omplirse una hermosa página de la historia d' Espanya qu' ell s' encarregá de continuar.

Diumenje lo rey Alfonso XIII, presidi per primera vegada una corrida de toros.

Lo seu pare alternava ab en *Frascuelo* y 'l distingia ab sa amistat y s's regalos.

Son avia Isabel II, era assidua concurrent a la festa nacional y admiradora de 'n Dominguez y el Tato.

Son besavi Fernando VII fundava la escola de tauromàquia de Sevilla y premiava ab sa munificencia a las celebratius taurinas d' aquell temps.

Son rebesavi Carlos IV era fervent admirador de 'n Montes y Pepe Hillo.

Segueix donchs lo successor de tants reys las tradicions de familia... Continúa la historia d' Espanya!

He llegit una estadística celestial sumament curiosa. La de 'ls sants advocats.

Hi ha 18 sants advocats contra 'ls cólichs; 10 contra las convulsions; 70 contra 'ls parts dolents; 86 contra las malalties de la canalleta; 37 contra 'l mal de Sant Pau; 123 contra las febres; 12 contra 'ls fluxos.. de sanch; bojeria 24; sarna 14; poagre 23; mal de pedra 20; trencaduras 17; hidropesia 11; lepra 12; paràlisis 10; peste 53; rabi 17; raumatisme 16; esterilitat 57; mal de cap 49; vista 47. To al 767 advocats distints, qu' allí s' estan devant del suprem tribunal, disposats a pledejar lo quo las beyatas 'ls hi encarreguin.

Lo assombrós es que estant tant ben nutrit lo celestial collegi d' advocats, encara quedin mals sobre la terra y en cara 's mori la gent.

O aquets advocats tenen molta mandra ó 'ls seus alegatos no produheixen cap efecte. En quansevol de 'ls dos casos estan timant iniquament als seus pobres clients. Que consti!

Ha sortit pera Arenys de Mar, nostre particular amich D. Joaquim Ponsa y Castañé, pera assistir a los funerals de 'l seu tio y que ademés fou en vida nostre corresponsal en aquella industriosa vila, D. Joan Ponsa y Portús.

Com eran en gran nombre las simpatias que lo finat gojava, es d' esperar que lo darrer acte tributat a sa memòria haurà sigut extraordinari.

BONA SURTIDA

Lo meu xicot que no fuma,
que no pensa poch ni molt
que no 's gasta may un céntim,
que ab las novas pensa poch;
Lo meu xicot, com els deya
qu' es un sant de carn y ós.
ahi vespre 'm va dir; —Paro,
¿Quin fici ofaré jo?

—Quin ofici? vaig mirarmel
mitj sorprès, y recelós
¡Quin oficil Vatúa 'n d',
en efecte, els anys hi son...
¡Trevallar! ja! ja m' agrada
té ma sanch dins de son cos
¿Quin ofici podré darli
si una carrera es milló?
Aixó del ofici, vaja
va desconcertarme tot
y li vaig dir. —Be: ¿qué 't sembla?
¿Quin es el que 't fa mes goig?
y el bordegás, tot inflantne
las gàltas va dir. —Rectó'
perquè gastan bona panxa.
y no suhan poch ni molt.

E. MOLAS.

SECCIO TELEGRAFICA

(Servay particular adelantat — pe 'l fil especial de LA TOMASA — qu' encara ningú may no li ha trencat)

VILA DEL OS. —18. A l' hora de la beneysteria. En atenció a que S. M. ha presidit per primera vegada una corrida, se m' ha acudit una idea magna qu' hasta sembla mentida qu' hagi surtit del meu magí. Hi fet tallar lo cap a un toro que 's deya «Perdigó» l' hi fet embalsamar y posant'hi una placa conmemorativa d' o; lo regalaré a S. M. Quan s' admirí d' aquell superb parell de banyas, afegiré: —Tot aixó que veu, ha surtit del meu cap. Y luego enviaré 'l compte a la caixa del Comú perque pagui 'ls gastos.

BATLLE ANGUILERA.

AL PLÁ DE PALACIO. —17. A l' hora de somiar truytas. Segons sembla, en *Ferdalico Figasec*, ja ha fet malvas... Bravo! Ara es la meva!... Si consegueixo lo que pretench, hauré tret el bé. Passar de cabo de vara de la *pudó* a capitá general de 'ls *Xanxis y Gutierrez* es una vinya... ¡Sant Pantorrillas m' ampari.

PLANTADA.

CORRESPONDENCIA

Pep Rocà. Molt bé Li agrahiré que 's deixi veure asso vint. —*Romani Calderona.* No convé. Es massa estiraga nyat y té poch xiste —*Rapevi.* Me quedo la titulada «Febre». —*B. Raméntol.* Gustosos lo torném a veure. Gracias —*R. Homedes.* Aprofitaré dugas «Pessigolias».

LITOGRAFIA BARCELONESA

6, CARRER DE SANT RAMÓN, 6

LA TOMASA
EN GOULA Á BELLAS ARTS

Don Joan convertit en bisbe,
vestit de sagrmental,
ara diu missas de Requiem
ab un éxit colossal.